

KÖKLERDEN GELECEĞE: EL SANATLARI

Editör
Prof. Hande KILIÇARSLAN

KÖKLERDEN GELECEĞE: EL SANATLARI

Editör

Prof. Hande KILIÇARSLAN

KÖKLERDEN GELECEĞE: EL SANATLARI

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM
BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/
Certificate Number: 82658

ISBN: 978-625-8950-95-3

DOI: 10.5281/zenodo.23457754

Editör

Prof. Hande KILIÇARSLAN

Kapak-Dizgi/Cover-Design:

Umay Yayinevi

Redaktör/Redactor:
Mehmet Can KÖKSAL

Baskı-Cilt / Printing and
Binding: Saytek Dijital
Matbaacılık Sanayi ve
Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No/
Printing House Certificate
No.: 82296

Web Sitesi/ Web Page:
<https://umayyayinevi.com>

E-posta/Contact:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/
Türkiye

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. Baskı, Umay Yayinevi, iii+88 sf, dizin yok, kaynakça var, ek görseller var, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iii+88 pages, no index, bibliography included, images included, Samsun, 2026

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. El Sanatları, 2. Kültürel Miras, 3. Tekstil Tasarımı,
4. Kadın Emeği ve Zanaat, 5. Sürdürülebilirlik

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayinevi'ne aittir. Yayinevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımıyla taranmıştır. Çalışmanın bütün hukukî sorumluluğu yazara aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. The author bears full legal responsibility for this work.

Atıf/Cite: Kılıçarslan, H. (Ed.) (2026). Köklerden geleceğe: El sanatları. Umay Yayinevi.

ÖN SÖZ

El sanatları, toplumların tarihsel süreç içerisinde oluşturdıkları bilgi, beceri ve estetik birikimin somutlaştığı önemli kültürel miras alanlarından biridir. Üretildikleri coğrafyanın doğal ve sosyo-kültürel koşullarından beslenen bu sanatlar; malzeme, teknik, motif, renk ve biçim özellikleriyle yerel kimliğin izlerini taşıırken, kuşaktan kuşağa aktarılan geleneksel bilgi ve deneyimin de sürekliliğini sağlamaktadır. Bu yönüyle el sanatları, yalnızca estetik ve işlevsel üretimler değil, aynı zamanda toplumsal hafızanın ve kültürel kimliğin taşıyıcılarıdır.

KÖKLERDEN GELECEĞE: EL SANATLARI başlıklı bu kitap, geleneksel el sanatlarının farklı üretim alanlarını, yöresel özelliklerini ve günümüzdeki dönüşüm süreçlerini bir araya getirmektedir. Çalışmalar; geleneksel üretimlerin belgelenmesi ve kültürel bağlamlarının anlaşılmasından, özgün teknik ve motiflerin çağdaş tasarım içerisinde yeniden değerlendirilmesine kadar uzanan geniş bir perspektif sunmaktadır.

Kitabın ilk bölümü, **“Dörtdivan Dantel Motiflerinin Mum Batik Tekniğiyle Sürdürülebilir Tasarım Yaklaşımı”** başlığıyla, Dörtdivan dantellerine ait motiflerin kültürel ve biçimsel özelliklerini merkeze almakta; bu motiflerin mum batik tekniğiyle çağdaş tekstil yüzeylerine aktarılma olanaklarını vurgulamaktadır. Böylece, geleneksel bir motifin farklı bir üretim tekniği aracılığıyla güncel tasarım anlayışı çerçevesinde yeniden yorumlanması ve kullanım alanlarının çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır.

“Dekoratif Sanatlar Disiplininde Camaltı Resim Sanatının Metodolojik Konumu” başlıklı ikinci bölüm, camaltı resmin tarihsel ve teknik özellikleri üzerinden dekoratif sanatlar içerisindeki yerini sorgulamaktadır. Geleneksel uygulamaların mimari ve nesne ölçeğindeki örnekleri ile güncel kullanım imkânlarının birlikte ele alınması, sanatın değişen üretim ve uygulama bağlamlarına ilişkin bir çerçeve oluşturmaktadır.

Üçüncü bölümde **“Hakkâri/Yüksekova İlçesi El Örgüsü Yün Çorap Örne Yapılarının Değerlendirilmesi”** başlığı altında, Yüksekova yöresine özgü yün çorapların örme yapıları, motif, renk ve kompozisyon özellikleri incelenerek yöresel örmecilik geleneği tespit edilmektedir. Bu örnekler üzerinden, geleneksel üretim bilgisinin yazın alana katkı sağlaması ve kayıt altına alınmasının önemi de görünür hâle gelmektedir.

“Beş Şiş Bir İş: Kaçkarların Renkli Mirası Hemşin Çorabı” başlıklı dördüncü bölümde ise Hemşin çorabı, geleneksel üretim kültürü ve günümüzdeki değişim süreci içerisinde ele alınmaktadır. Teknik ve estetik özelliklerinin yanı sıra üretim geleneğinin devamlılığına ilişkin değerlendirmeler, yöresel bir el sanatının korunması ile güncel koşullara uyarlanması arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir.

Kitabın son bölümü olan **“Geleneksel Zanaatlarda Kadın Emeginin İzleri: Bolu İli Yeniçağa İlçesi Dantelleri”**, el sanatlarının toplumsal boyutunu ka-

dın emeği ve üretim kùltürü üzerinden görünür kılmaktadır. Yeniçağa dantelleri bağlamında ele alınan çeyiz geleneği ve kuşaklar arası aktarım, el sanatlarının üretim pratiğinin ötesinde sosyal ve kùltürel anlamlar taşıdığını göstermektedir.

Bu çerçevede “**Köklerden Geleceğe**” ifadesi, kitabın temel yaklaşımını da ortaya koymaktadır. Kökler; geçmişten aktarılan teknikleri, motifleri, üretim bilgisini ve kùltürel değeri temsil ederken, gelecek bu birikimin bilimsel çalışmalar ve çağdaş yaklaşımlar aracılığıyla yeniden değerlendirilmesini ifade etmektedir. Gelenek ile yenilik arasındaki bu ilişki, el sanatlarının değışmeden tekrarlanan üretimler olmaktan çıkarak yaşayan ve dönüşen bir kùltürel miras olarak varlığını sürdürmesine imkân vermektedir.

Bu kitabın, Anadolu’nun farklı yörelerinde yaşatılan el sanatlarının bilimsel açıdan tanınmasına ve belgelenmesine katkı sunması; geleneksel bilgi ve üretim biçimlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasına yönelik çalışmalara kaynaklık etmesi dileğiyle, eserin hazırlanmasına katkı sağlayan tüm araştırmacılara teşekkür ederim.

Editör

Prof. Hande KILIÇARSLAN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	•i
İÇİNDEKİLER	•iii

Prof. Dr. Zeynep KÜÇÜKTURAL

DÖRTDİVAN DANTEL MOTİFLERİNİN MUM BATIK TEKNİĞİYLE SÜRDÜRÜLEBİLİR TASARIM YAKLAŞIMI	•1
--	----

Dr. Öğr. Üyesi Sebahat KILIÇ BÜLBÜL

DEKORATİF SANATLAR DİSİPLİNİNDE CAMALTI RESİM SANATININ METODOLOJİK KONUMU	•18
---	-----

Öğr. Gör. Dr. Suna TOPÇULU - Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre KAYSERİLİ

- Öğr. Gör. Rabia KARTA

HAKKARİ/ YÜKSEKOVA İLÇESİ EL ÖRGÜSÜ YÜN ÇORAP ÖRME YAPILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	•30
---	-----

Dr. Fatih ÇAL

BEŞ ŞİŞ BİR İŞ: KAÇKARLARIN RENKLİ MİRASI HEMŞİN ÇORABI	•46
--	-----

Prof. Dr. Zeynep KÜÇÜKTURAL

GELENEKSEL ZANAATLARDA KADIN EMEĞİNİN İZLERİ: BOLU İLİ YENİÇAĞA İLÇESİ DANTELLERİ	•70
--	-----